

Сидор В. Д.

доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін
Чернівецького юридичного інституту
Національного університету «Одеська юридична академія»

МОНОГРАФІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ АГРАРНО-ПРАВОВИХ ПРОБЛЕМ КОНТРОЛЬНО-НАГЛЯДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ

Сільське господарство було, є й залишатиметься важливою складовою економіки України, яка забезпечує продовольчу та сировинну безпеку держави, її соціальну стабільність. Крім того, вітчизняний аграрний потенціал за ефективного його використання дає підстави для закріплення позицій України як одного з ключових гравців на світовому економічному ринку. Вирішення цих стратегічно важливих завдань, однак, вимагає серйозних зусиль у площині побудови ефективної системи державного управління аграрним сектором, у тому числі й контрольно-наглядової діяльності в цій сфері. У свою чергу пошук оптимальних правових моделей цієї діяльності зумовлює необхідність у проведенні ґрунтовних наукових досліджень.

Проблематиці контролю та нагляду не бракує уваги з боку аграрно-правової науки, однак при цьому зазвичай розглядаються окремі аспекти контрольно-наглядової діяльності, зокрема у сфері органічного сільськогосподарського виробництва, щодо забезпечення якості сільськогосподарської продукції, використання та охорони земель сільськогосподарського призначення, охорони праці на селі тощо. У більшості випадків ці питання висвітлюються в контексті загальних досліджень проблем правового регулювання відповідних сфер чи галузей сільськогосподарського виробництва.

З огляду на викладене рецензована монографія О. Г. Бондаря «Аграрно-правові проблеми контрольно-наглядової діяльності у сільському господарстві України» має суттєвий науковий інтерес як дослідницька праця, у якій розроблена й обґрунтована цілісна концепція інституту контрольно-наглядової діяльності в сільському господарстві України.

Перший розділ монографії стосується теоретико-методологічних основ контрольно-наглядової діяльності в сільському господарстві. Автор на основі глибокого опрацювання наукових праць із теорії держави й права, адміністративного, аграрного права та інших галузевих правових наук, а також із врахуванням теоретичних положень соціальної філософії, соціології, психології розкриває юридичну природу контрольно-наглядової діяльності в сільському господарстві, суттєво розширюючи та вдосконалюючи відповідний понятійно-категоріальний апарат, визначає сутність та зміст правового інституту, що регулює цей вид діяльності, та його місце в системі аграрного права.

Другий розділ присвячено суб'єктам здійснення контрольно-наглядової діяльності в сільському господарстві. Досліджено генезу системи органів державної контрольно-наглядової діяльності в цій сфері, процес створення та правовий статус Державної інспекції сільського господарства (Держсільгоспін-

спекції) України, яка до оптимізації центральних органів виконавчої влади у вересні 2014 р. була основним суб'єктом нагляду (контролю) в аграрному секторі. Разом із тим варто наголосити, що сформульовані й обґрунтовані наукові висновки та пропозиції щодо вдосконалення контрольно-наглядової діяльності, на нашу думку, не тільки не втрачають, а навпаки, мають підвищену значущість за сучасних умов пошуку оптимальної моделі системи органів нагляду (контролю) у державі. Заслужують на підтримку чіткі акценти автора на ролі механізмів громадського контролю у сфері сільськогосподарського виробництва.

Третій розділ монографії розкриває особливості здійснення контрольно-наглядової діяльності в окремих галузях чи сферах сільського господарства (рослинництві, щодо забезпечення якості й безпечності сільськогосподарської продукції, використання та охорони земель, у сфері технічного регулювання, охорони праці тощо). Окремий інтерес становить освітлення правових проблем надання адміністративних послуг у сфері сільського господарства, а також позиція автора щодо співвідношення сервісної та контрольно-наглядової діяльності в аграрному секторі.

Четвертий розділ містить запропоновані дослідником пропозиції щодо вдосконалення правових засад контрольно-наглядової діяльності в сільському господарстві України, у тому числі в контексті виконання державою міжнародно-правових зобов'язань.

Необхідно зазначити, що рецензована монографія має логічну структуру, широку джерельну базу, відзначається ґрунтовністю суджень та запропонованих теоретичних і практичних висновків. Водночас окремі її положення є дискусійними, зокрема деякі аргументи, які автор використовує для обстоювання своєї позиції щодо визначення місця аграрного права у вітчизняній системі права, певні висновки щодо розмежування контрольно-наглядових повноважень між окремими органами тощо. Проте це ніяким чином не знижує загальне позитивне враження від роботи та її високу оцінку.

У цілому можна констатувати, що наукові результати, які викладені в рецензованій монографії О. Г. Бондаря, мають вагомий теоретичний й практичний значення й можуть бути використані в нормотворчій діяльності та як теоретична основа для подальших наукових досліджень. Монографія буде корисна науковцям, які займаються правовими проблемами контрольно-наглядової діяльності в сільському господарстві, практичним працівникам, викладачам і студентам, широкому колу читачів.